

oden, onder-
uiging voor
t er verder

Wat betee-
term in een
ijsgaerig be-
astiek, door
houd gevuld
op speciaal
Maar goed:
i toch wel
ook, als het
neen. Van
een sprake,
kan confor-
antie ge-
die wordt
draagzaam
men iemand
mt men uit
aar men is
eelt daarop
i duidelijker
ie als het

ij spel.
ar een halt
or de ooren

atie.
ij, revolutie
oetiets moet
hebben, dat
echt gedaan
it — daar-
lie ons ver-

id zich be-
t, 31 K.O.?
rgaderingen
hangijzer!
Geloofsbe-
plaatselijke
aar niet de
aad, in art.
in waar de
een tole-
ur legt het
ik op het
ij verwer-
den en alle
d te dienen
a te binden
n zijn. Het
tifica-
32 de ge-
dienstig is
a en te be-
orzaamheid
d, die door
s door haar
! Wij hand-
den rān
n in art. 32
dan de zes
t de verma-
art. 32: gij
etgeen ons
l heeft!
klaarders".
toch, men
lijken weg
een groot-
ag heusch
is!
kun je je
s door je
uschap niet

rangeeren
te nemen
sur. Vooral
de boemel-
je genoopt
ekrookende
ers zijn is
rooken dat
e tijdens de
e beruchte
stinken niet
de tropen-
moet wor-
g je je dan
oud op een
niste nog
erg je dan

Een nieu-
esloten.
o heel veel
ik er mijn

in gevaar brengen. —Dus, neem eens aan: de synode dwaalt en bindt opnieuw de kerken aan iets, dat strijdt met Gods Woord. Dan mag je de oogen van anderen daarvoor niet openen, zelfs niet voor de ergerlijkste synode-zonden. De synode mag dan wel strijden TEGEN Gods Woord. Maar de bezwaarde mag niet opwekken tot den strijd vóór Gods Woord. Want de eenheid is alles. Dat de synode de eenheid verscheurt, wordt niet overwogen. Als de uiterlijke band maar bewaard wordt. Of dan waarheid en recht ten diepste gekrenkt worden, dat bekommert den „verklaarders" blijkens hun verklaring minder.

PAUSEN OF GEZANTEN?

De synode heerscht en blijft heerschen. Vergeten we nooit het woord van wijlen ds J. C. Stikkel: „een regeerende synode? dat is niet anders dan de paus!"

Een synode pauselijk gezag?
Neen, maar 't is niet meer dan een vergadering van gezanten, met gezanten-opdracht.

Pas hoorde ik, dat leden van de gebonden kerken tot een lid van de vrijgemaakte kerk zelden: „Onze synode heeft het eten laten aanbranden. Héél erg. 't Stonk. Heel Nederland door. Maar als je vrouw het eten laat aanbranden, dan stuur je ze toch niet weg?"

Wat een voorstelling van zaken! Je bent dus als kerken getrouwd met een synode! Daarom kun je er niet van af! O onheilige onnoozelheid!

De synodeleden zijn gezanten. Ze krijgen hun opdracht van de regeeringen. En als de gezanten de wet gaan stellen en van de regeeringen onderwerping eischen? Wel, dan danken de regeeringen de gezanten af. En verscheuren, wat dezen aanvankelijk besloten hebben.

Eén is uw Meester, sprak Christus. En gij zijt allen broeders. En een regeering van den eenen broeder over den anderen? Dat doet het woord van Christus radicaal te niet.

P. D.

Kwade samensprekingen bederven goede zeden

De kanteekenen geven bij dezen tekst uit 1 Cor. 15: 33b aan, dat deze woorden door den apostel Paulus ontleend zijn aan den heidenschen dichter Menander, en dat de apostel daarmede weerlegt de voorgaande redenen der Epicuristen, aantoonende de schade, die zulke redenen medebrengen.

Het onderwerp der redenen is anno 1950 een ander, doch naar onze overtuiging zijn deze woorden ook ten volle toepasselijk op die samensprekingen, welke een zestal broeders onzer Kerken, naar thans blijkt geruimen tijd hebben gehouden met de Deputaten der kerken, die ons uitwierpen. Ook deze samensprekingen hebben een bepaald zedenbederf aan het licht gebracht. Allereerst moet als zoodanig worden aangemerkt, dat de samensprekers hun namen voor de eigen broeders verborgen hielden, en evenmin gedurende al den tijd der samensprekingen aan hun broeders in de kerken iets loslieten over onderwerp en stand der besprekingen. Zij presenteerden zich eerst aan God en menschen, toen zij gezeten waren aan één tafeltje in de Valkenboschkerk in Den Haag, waar een Generale Synode, die hun kerken tegenstond, over hun zaak beraadslaagde.

Toen de Generale Synode onzer kerken te Groningen zich in 1946 bezig hield met de zaak der samenspreking sprak zij uit: „met heel dezen eventueel te verrichten arbeid, gelijk ook met het thans te nemen besluit, zullen de dragers van het ambt aller geloovigen moeten kunnen meeleven, met name in hun geboden". Wij moeten constateren, dat met heel den door deze zes samensprekers verrichten arbeid niemand der broeders heeft kunnen meeleven, omdat het meeleven hem niet werd gegund en alles voor hem geheim werd gehouden. Ook dat was zedenbederf.

De Generale Synode van Groningen sprak voorts

eerste huwelijksbevestiging in Indië verrichtte. Het betrof het huwelijk van br F. van der Griendt. Het tweede huwelijk dat ik hier bevestigde was dat van zijn broer H. v. d. Griendt. Dat was echter te Batavia. En voor die gelegenheid waren de ouders van den bruidegom uit Schiebroek overgekomen en de ouders van de bruid uit Malang. Bij het huwelijk van F. v. d. Griendt waren geen bloedverwanten aanwezig. Maar wel geestverwanten! Daarom was het toch een feestdag. Een feestdag is het trouwen telkens weer voor de broeders in de verstrooiing als er een dominee verschijnt. Er was tijdens mijn verblijf in Soerabaja ook bediening van doop en avondmaal. Het komt voor, dat ik het avondmaal weken achtereen bedien en ook nog een enkelen keer daartusschen in de week. Toch wordt dat nooit een sleur voor me. Als dat gevaar al zou bestaan, dan deelt de feestvreugde van de broeders en zusters die er zoo lang op moesten wachten en voor wie het het eerste avondmaal soms na enkele jaren is onweersaanbaar ook mij mee. Daarom is dat werk in de verstrooiing me ook steeds liever gaan worden. Ik beschouw het als een voorrecht de vreugde van de

uit, dat „in de allereerste plaats principiële afbakening der wederzijdsche posities roeping van alle hierbij betrokkenen is, (daarom) zal de te ondernemen arbeid voorloopig beperkt dienen te blijven tot schriftelijke correspondentie, die in haar geheel van den aanvang af beiderzijds zal zijn te publiceren." Tot die principiële afbakening der wederzijdsche posities was wel alle aanleiding. Toen toch de Synode van Utrecht na haar afsluitende handelingen van bindende leerbealissingen en daden van schorsing en afzetting en plaatsing buiten het kerkverband kwam te staan voor de daden van vrijmaking van kerken, ambtsdragers en geloovigen, richtte zij een woord van vermaan, zooals zij het zelf noemde, tot de kerken. In dat woord van vermaan, waaruit wij nu met letterlijke aanhalingen gaan citeeren, wilde zij niet ingaan op de bestrijding van haar leeruitspraken en haar kerk-

Paasch-lof

(Fragment van Ps. 23 naar J. v. d. Vondel)

Dan zal ick al mijn' broed'ren uwen naem
En loffelijke faem
Ontrooven, en in 't midden van de scheeren,
Die in uw' naem vergaeren,
Verheffen met lofsangen, en muziek,
Ter eere van uw Ryck.
Godtruchtingen, begint nu met gezangen
Eenstemmigh aen te vangen
Van 's hemels lof. O Jakobs afkomst, prijs
Gods almacht, goet en wijs,
Op 't hooge feest. O Iaar waerde zoonen,
Verheft en eert zijn troonen,
Die voor 't gebedt des armen, als hy klopt,
Zijn ooren sluit noch stopt,
Noch met den neek my aanziet uit zijn kooren,
Maer met genadige ooren
Mijn klaghten hoorde, en in het naere graf
My 't leven weder gaf;
Dies zal uw lof in mijn vergaderingen
Door zwerck en wolcken dringen,
Van Oost tot West. Ick zal voor 't aengezicht
Der vroomen, dier verplicht
Aen mijn belofte, u mijn beloften houden.
Uwe armen en vertrouden
Genieten daer uw heilige offerspijs
En wecken zadt uw' prijs
En eer in al die Godt van harte zoeken:
Die harten, voor geen vloeken
Des doots bevreest, verdueren eeuw en tijt,
Die 't sterfelijk leven slijt.
De volcken, die zoo wijt en zijt gelegen,
Hunn' oirsprong overwoegen,
Zien opgewekt naer 's levens oirsprong om:
En al het redendom
Zal 's hemels juck gehoorzaam helpen draegen,
Al 't heidendom gewaegen
Van zinnen naem, en knielen in het stof,
Voor Godt, en 't hemelsch hof — — —
Gewilligh zich aen zinnen diach begeben,
Genieten 't eeuwigh leven.

rechtelijke besluiten; zij deed dit in die toelichtingen, welke van harentwege verschenen zijn." Zij stond voor haar toelichtingen in. Thans is althans de leerstellige van haar bindende toelichtende kracht beroofd en een stuk met alleen historische, museumwaarde geworden. Er zijn dus thans leeruitspraken zonder toelichting. En van die bezwaarden, althans van sommigen van hen, zonder preciese aanduiding, werd in dat woord van vermaan voorts beweerd, dat wat zij voorstonden „is een leer, die niet in overeenstemming is met de belijdenis der vaders". Zij verklaarde vervolgens van „de oppositie", dat deze „heeft gepoogd en tracht in ons kerkelijk leven tot heerschappij te brengen een beschouwing, welke nimmer in de gereformeerde kerken een rechtmatige plaats heeft gevonden". Zij noemde de Acta van Vrijmaking een stuk met een „schandelijke inhoud".

verstrooiden telkens men te hebben mogen beleven en door God te zijn gebruikt om die vreugden van Zijnenwege te brengen.

Nog wil ik melding maken van een tocht naar Modjokerto: En wel, omdat ik daar voor het eerst een framboesia-patiënt heb gezien. Daardoor kreeg ik concreet te maken met wat onze medische dienst, ook de dienst van het roode kruis voor goeds gedaan heeft aan de bevolking van dit land. Ik zal niet pogen een beschrijving te geven van het been dat ik zag behandelen door een van onze mannen. Die hospitaalsoldaten (hospikken is de militaire uitdrukking) worden gehard tegen wat ze moeten zien. Ik dwong me om te blijven staan toen de korsten van de over heel de lengte van het been voortgevoeten wond werden afgetrokken. Van dat oogenblik kan niemand me meer wijsmaken, dat de kerk geen dokter naar het zendingsveld mag laten komen als het particulier initiatief nog niet op gang gekomen is. Waarmee ik niet gezegd wil hebben, dat het debat over de vraag of de hulpdiensten van de kerk of van een vereniging uit moeten gaan zinloos zou zijn. Integendeel. In de eerste

Zij verklaarde nadrukkelijk, dat zij „geen woord te veel had gezegd en het kwaad, dat nu van verschillende kanten openbaar werd, juist en scherp had gekwalificeerd". Welk kwaad? Dat van „scheurmakend" en „kerkontbindend werk". Zij vermaande dan ook met allen aandrang dien door haar aldus aangedienden „ontslagen hoogleeraars en afgezetten dienaar des Woords", prof. dr K. Schilder, met degenen, die met hem den weg van de vrijmaking der kerk insloegen als „verkeerde leidlieden", „niet te volgen" en zij bad „om kloek het hoofd te bieden aan deze revolutionaire beweging, die onder een schoonen schijn, de gemeente des Heeren verwoest". Zij vertrouwde dan ook, dat de kerkleden „de door of namens deze synode geschorste ambtsdragers niet zouden erkennen en wederom ontvangen als wettige ambtsdragers in Gods kerk". Dat laatste was een woordelijke referentie aan en stond dus lijnrecht tegenover dezen oproep uit de Acte van Vrijmaking „de door of namens deze synode geschorste of ontzette ambtsdragers te erkennen en wederom te ontvangen als wettige ambtsdragers in Gods kerk".

Wanneer men eerst zóó, niet voor tweeërlei uitleg vatbaar, de Vrijgemaakten heeft aangewezen als scheurmakers, revolutionairen, verkeerde leidlieden, als menschen, die niet als ambtsdragers in Gods kerk erkend mogen worden, en men gaat dan om samenspreking verzoeken, dan is wederzijdsche duidelijke afbakening der posities, dit wil zeggen, nog éénmaal voor God en menschen herhalen en bevestigen wat men heeft gezegd in een duidelijke afbakening der positie over en weer, duidelijke eisch van waarheid en oprechtheid, omdat openbaar worde wat men in feite gelooft aangaande de gemeenschap der heiligen en aangaande de gemeenschap der duivelstrawanten.

En wat hebben nu tegenover deze historisch onaanvechtbare situatie deze zes samensprekers gedaan? Van een publicatie hunnerzijds was geen sprake. Zij lieten de Deputaten publiceren en waren alleen bij die publicatie aanwezig. Noch van den inhoud, noch van het verloop der gehouden vijf samensprekingsvergaderingen maakten zij zelf officieel en gemeenschappelijk iets bekend voordat deze deputaten aan hun Synode gingen rapporteeren. Van een „verklaring van het Woord en van het recht des Heeren ten aanzien van de aan de orde te stellen onderwerpen" is niets gebleken. Zij hebben samen twee formules opgesteld, de ééne kerkrechtelijk en de andere dogmatisch, en daarvan hebben zij aan de deputaten gevraagd: komen die nu met de Vervangingsformule overeen, dan kunnen wij met die Vervangingsformule accoord gaan. Toen daarop het synodale fiat kwam, was voor hen de zaak beslist en hebben zij dat haastje-repje-belijdeniswerk van deze kerken, dat ter vervanging diende van eerder even haastig in elkaar geflansd belijdeniswerk van zestien punten en de leeruitspraken van 1942/3, hoewel met zakelijke handhaving van hetgeen in die bewuste zestien punten en leeruitspraken van 1942/3 werd geleerd, als ook hen bindend aanvaard. Als enig gespreksthema bleef nog over de vraag: langs welken weg kunnen wij nu met zijn zessen tot hernieuwd kerkelijk samenleven komen met U mannen van de Vervangingsformule en van de Synodocratie. Al dien tijd kwamen de kerken van deze zes samensprekers er niet aan te pas, die werden er zorgvuldig buiten gehouden, opdat alleen zouden kunnen handelen die deputaten en de Generale Synode hunner kerken, vergaderende als eenige Synode over het resultaat van die samenspreking. De zes samensprekers handelden dus geheel los van hun kerken, stelden in de plaats van hun Vrijmaking hun Losmaking uit het verband van de levende kerkelijke gemeenschap, als gemeenschap der heiligen, waarin zij waren begrepen. Zoo ontloopten zij zich in de Valkenboschkerk te Den Haag als revolutionairen, die de orde in de Kerk des Heeren aan hun laars laptten, eigen individualistische wegen gingen bewandelen, ook al verklaarden zij nog zoo

plaats moet medische hulp geen zendingsdienst heeten. In de tweede plaats: als de kerk zich alleen met de evangelieprediking kan bemoeien is dat de juiste situatie. Maar dat zij niet helpen mag zoolang er nog geen vereniging is geloof ik niet. Ook geloof ik niet, dat het toedienen van geneesmiddelen in wezen is het overbrengen van westerse cultuur. Ik geloof, dat het daarvan wel een uiting KAN zijn maar dat het het als zoodanig allerminst is. Het is alleen maar zich bedienen van westerse cultuur-PRODUCTEN om daarmee verschrikkelijk lichamelijk lijden weg te nemen. En als de Heere daarvoor de middelen geeft mogen wij niet nalaten ze ook op het zendingsveld te gebruiken.

Dat daardoor gevaar ontstaat dat men zgn. christen wil worden omdat de blanda's die „zending doen" ook over geneesmiddelen beschikken is waar. Maar aan welk goed gebruik van welk ding ook schuilt niet het gevaar in misbruik te ontaarden?

J. P. v. d. STOEL Jr.